

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

7. Locis sacrae Scripturae probatur nostra sententia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95871](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95871)

sed etiam ex Conf. Bracar. 1. capite 9. & 10. & etiam ex Leone 1. epistol. 91. quæ est ad Turib. Asturienf. Episcopum, capite 11. & etiam ex Leone IX. in epist. decretalis ad Petrum Antiochenum Episcopum, (quæ habetur in fine operum Leonis Primi,) qui in explicatione fidei Romanæ ita inquit, credo Deum prædestinasse solummodo bona, præsciuisse autem bona, malaque gratiam Dei præuenire & subsequi hominem credo, & profiteri, ita tamen ut indifferentia liberi arbitrij rationali creaturæ non denegem.

104 Inter alios etiam articulos Vvicleph in Conc. Constantin. sess. 8. damnatos 27. affirmabat omnia necessitate absoluta euenire.

Inter articulos item Lutheri à Leone X. damnatos in Bulla quadam, quæ habetur rom. 3. Conciliorum, post Concil. Lateran. sub eodem Pontifice 36. habebat liberum arbitrium, post peccatum esse rem de solo titulo.

105 In Conc. denique Trident. sess. 6. cap. 1. definitur in hominibus post Adæ peccatum liberum arbitrium minime extinctum esse, & Can. 5. habetur, si quis liberum hominis arbitrium post Adæ peccatum amissum & extinctum esse dixerit, anathema sit; sed sic est quod si posita motione Dei non daretur indifferentia in homine esse destructum liberum arbitrium: ergo concursus Dei non est ita determinans voluntatem prius quam operetur ad operationem, ut posita illa non possit voluntas non operari ut asserunt aduersarij.

SVBSECTIO VII.

Locis Sacra Scriptura probatur nostra sententia.

106 PRIMUS locus probans hanc veritatem est Matth. 11. ibi: vae tibi Corozain, vae tibi Bethsaida, quia si in Tyro & Sydone factæ essent virtutes quæ factæ sunt in vobis, olim in cilicio & cinere poenitentiam egissent: Ex hoc enim loco constat non fuisse necessariam prædeterminationem physicam ad conversionem horum hominum; alioquin potuissent ipsi respondere Christo Domino, si in Tyro & Sydone factæ essent hæc virtutes, conuerterentur Tyri, & Sydonij, si eos simul prædeterminares physice, da nobis physicam prædeterminationem simul cum his miraculis, sicut dares illis, &c. nos etiam conuerteremur; cur ergo nobis opponis exemplum Tyri, & Sydonis, si nobis negas prædeterminationem quam illis dares ad conversionem; imo si Tyrios & Sydonios reliquisses solum cum his miraculis, cum quibus non conuerterentur Tyri & Sydonij, sicut nos non conuertimur; quæ responsio optima excusatio esset sine dubio, si esset necessaria physica prædeterminatio, quæ omnino excusaret Iudæos ab increpatione & exprobratione Christi Domini, & aditum omnino occluderet alteri simili reprehensioni. Imo arguerent Christum incantum fuisse, & non prouidum, aut prudentem, in huiusmodi reprehensionibus; siquidem antequam tales tribueret Christus deberet animaduvertere responsonem tam claram, & quæ tam ad manum erat excusans Iudæos; sed hæc sunt maxima absurda, quæ ex concessione physica prædeterminationis sequuntur: ergo talis physica prædeterminatio non est concedenda.

Amplius declaro hoc & confirmo, quia Chri-

stus dominus reprehendendo Iudæos asserit eisdem numero auxiliis quæ Iudæis tribuebantur conuertendos fuisse Tyrios, & Sydonios, si illis attributa fuissent, sed talia auxilia tam interna quam externa, tam miraculorum quam motionum, & inspirationum quæ fere semper comitantur miracula, (de his enim omnibus loquebatur Christus dum in Iudæos sua increpatione inueheretur, ut asserunt Augustin. Hieronym. Ambrosius, Cyprianus, Fulgentius, & Chrysostomus,) non erant physice prædeterminantia: ergo physica prædeterminatio non est necessaria ex Scriptura ad conuersionem hominum, verbi gratia, Tyriorum, & Sydoniorum, siquidem cum auxiliis non physice prædeterminantibus, asserit Christus Tyrios & Sydonios fuisse conuertendos.

Minor illa sic demonstratur, quia auxilium physice prædeterminans ex sua entitate physica applicata voluntati cuiusque illam prædeterminat, sine eo quod habeatur respectus ad voluntatem; itaque physica prædeterminatio dicitur quæ ex vi propriæ entitatis applicatæ voluntati, sine eo quod amplius requiratur quam talis entitas physica auxilij & applicatio illius ad voluntatem rapit quamcunque voluntatem, non expectando, consensum illius, sed potius faciendo necessarium ut tribuat talem consensum voluntas, & ut melius loquar extorquendo illum à voluntate; ita ut impossibile sit, (sic loquuntur aduersarij,) ut supposito tali auxilio, & ex suppositione sensus compositi, ut voluntas non operetur, aut non possit operari id ad quod mouet auxilium omnem voluntatem cui applicatur; itaque cum vis auxilij solum sit ex vi suæ propriæ physica entitatis sine respectu ad voluntatem cui applicatur, omnem voluntatem rapit sine discrimine, si omni applicata fuerit, alias efficacia auxilij non fundaretur in physica entitate auxilij: sed potius in congruitate quæ sumitur à scientia media & ab usu libertatis sub conditione futuro & præuiso (quod est inducere nostram opinionem, & est exuere opinionem defendentem physicam prædeterminationem, quam nunc impugnauimus,) sed illa auxilia de quibus agit Christus in loco proposito non erant huiusmodi; siquidem applicata Iudæis non prædeterminabant illos, nec faciebant ut necessario conuerterentur; siquidem positis illis & ex suppositione sensus compositi illorum cum voluntatibus Iudæorum, non conuerterebantur, & ideo reprehendit illos Christus, quod suppositis talibus auxiliis non conuerterentur, quibus sine dubio conuersi fuissent si applicata fuissent Tyriis & Sydoniis: ergo talia auxilia non erant physice prædeterminantia, alias Iudæi sine dubio conuerterentur, sicut conuersi fuissent cum illis Tyrij, & Sydonij, si eisdem applicata fuissent, ut ait Christus asserunt sine ulla dubitatione.

Maiores huius syllogismi sic demonstratur, quia 107 auxilium prædeterminans physicum est causa naturalis respectu effectus conuersionis, ita ut naturaliter rapiat voluntatem, sine eo quod possit voluntas resistere illi in sensu composito illius, sicut verbi gratia, posito impetu in lapide ducente illum sursum, non potest lapis resistere tali impulsui, & sicut si homo etiam impellatur à fortiori non potest resistere illi, & necessario debet moueri ab impellente, quia talis impulsus impressus à fortiori est causa naturalis motus; item sicut lapis à propria grauitate ductus in centrum, sine eo quod lapis possit resistere; si similiter voluntas hominis posita entitate auxilij efficacis, ita rapitur voluntas

voluntas naturaliter ut non possit resistere voluntati creatæ: ergo.

107 Dices exprobrasse Iudæis Christum exemplo Tyrionum & Sydoniorum, quia suis peccatis impediebant physicam prædeterminationem plusquam Tyrj & Sydonij, quam si haberent ita raperentur ad operationem, ut non possent non operari, quid physica entitas auxilij rapit naturaliter voluntatem ad id quod mouet.

108 Sed contra, quia etiam ad euitanda peccata est necessarium auxilium efficax; unde si auxilium efficax est physice prædeterminans ad vitanda peccata, erit necessaria physica prædeterminatio: unde si talis physica prædeterminatio quam poterat ei dare, imo necessarium erat ut daretur ad euitanda peccata non dabatur, poterant optime respondere viri Corrozain, cur nobis exprobras, nolque reprehendis comparationem faciendo cum Tyrj & Sydoniis; siquidem non tribuisti nobis auxilium physice prædeterminans, sine quo non possumus conuerteri nec viri Tyrj aut Sydonij conuerterentur, unde ex solis miraculis & motionibus, non physice prædeterminantibus, quibus nos moues non debes anam sumere ad nostram reprehensionem, ut incipies nobis, quia non vitamus peccata, siquidem hæc non possunt vitari sine physica prædeterminatione quam si tribueres Tyrj aut Sydoniis conuerterentur, sicut & nos conuerteremur & vitaremur peccata, si illam nobis tribuisses, quod si noluisse tribuere physicam prædeterminationem, nobis non mirum quod nos non conuerteremur, neque euitemus peccata, neque etiam mirum est si Tyrj & Sydonij conuersi fuissent, & vitassent peccata media physica prædeterminatione; unde sine vlla ratione reprehendimur componendo nos ad Tyros & Sydonios; siquidem ipsi ut vitassent peccata & conuersi fuissent, tributa fuisset physica prædeterminatio præter hæc miracula, quæ solum nobis relinquuntur sine physica prædeterminatione.

109 Secundo contra, quia hæc etiam maiora facta fuerant ex defectu prædeterminationis quam Tyrj & Sydonij habuerant ad vitanda illa peccata: ergo adhuc non esset hoc exemplum vile ad oburgandos viros Corrozain, possent enim respondere fac nos pares in prædeterminatione physica, & pares erimus in conuersione & vitatione peccatorum.

110 Tertio contra, & vigeo amplius interrogando, unde proveniat quod Tyrj impedissent & viri Corrozain non impediant? certe nullam aliam ob causam, nisi quod illi bene vti fuissent donis & auxiliis; Iudæi non bene vtantur: atqui quod illi bene vti fuissent donis, & auxiliis proveniret ex eo quod Deus decreuisset, ut bene vti fuissent & ob id eos ad hoc determinauisset ut ipsi docent; quod autem viri Corrozain non bene vtantur provenit ex eo quod non habuerint auxilium prædeterminans: potuerunt ergo se excusare viri Corrozain & dicere: Mirum non est si non siuis conuersi, aut euitauimus peccata, quia caruimus auxilio necessario, concursu nimirum prædeterminante ad conuersionem & vitacionem peccatorum.

111 Quod si dicatur eos esse in culpa, quod caruerint tali auxilio eo quod impedierint ne Deus daret illis talem gratiam.

112 Respondeo id aliter fieri non potuisse, eo quod etiam caruerint auxilio necessario quo determinarentur ad vsum minorum bonorum, & ad non impediendum, quo auxilio si quis careret, necessa-

rio deficeret, & non bene vteretur: imo non potest recte vti.

Deinde aut illud impedimentum libere ponebant aut non; si non: ergo non peccabant; unde non demerebantur auxilium diuinum, nec ponebant culpabile impedimentum, ac proinde non poterat illis propter impedimentum illud adimere Deus maiora auxilia quibus solum solent homines priuari propter peccata; cum autem illud impedimentum non sit peccaminosum, nec culpabile, quia non est libere positum, inde est quod propter illud non mercantur homines priuari auxiliis diuinis.

Si autem illud impedimentum libere ponant, hoc erit quia prædeterminantur ad ponendum illud. Pater hoc primo, quia ipsi aduersarij asserunt non posse voluntatem liberam propter suam indifferentiam aliquid operando facere, nisi prius prædeterminetur physice talis voluntas ad illud opus; ita ut prædeterminatio sit causa talis operationis: atqui per vos tale impedimentum ponitur operando libere voluntas: ergo ponit voluntas illud, quia prædeterminatur à Deo, quod non poneret si non prædeterminaretur; unde non mirum quod viri Corrozain ponant impedimentum, siquidem prædeterminantur à Deo physice, neque mirum quod Tyrj non potuissent, cum non prædeterminati fuissent.

Secundo quia ad omnem actionem causæ secundæ est necessaria physica prædeterminatio per vos, ita ut sine illa non potest causa secunda operari; sed voluntas operans illud impedimentum est causa secunda: ergo operatur illud physice prædeterminata.

Tandem quia si prædeterminarentur ad faciendum opus virtutis, non ponerent impedimentum: ergo quia non sunt prædeterminati à deo ad tale opus virtuosum, impedimentum ponebant.

Tum sic prædeterminatio illa non est in potestate libertatis, sed à deo solum ex mera sua libera voluntate ponetur, & posita illa non est in potestate voluntatis ponere illud impedimentum.

Item postquam positum est non potest voluntas abijcere illam: ergo posito talis impedimenti non est voluntati attribuenda, sed deo; unde non deberent viri Corrozain reprehendi quod impedimenta posuerint ad hoc ut deus non tribuat auxilium efficax ad sui conuersionem; siquidem adhuc ad non ponendum illud impedimentum necesse erat ut deus physice prædeterminaret; unde possent dicere de Tyrj & Sydoniis, illos mirum non esse conuertendos fuisse visis signis Domini, quia præter illa dominus daturus fuisset illis concursum prædeterminantem ad non ponenda impedimenta, & ad conuertendum te, quem concursum prædeterminantem nolebat Deus dare illis, quem si daret non poterant impedimenta ponere, nec minoribus beneficiis male vti, sed potius posito tali concursu conuerterentur sine dubio viri Corrozain, quapropter tota hæc differentia refertur solum in decretum dei, quo iis voluit dare auxilium determinans illis noluit.

Tandem quia Dominus aperte indicat virtutes sibi factas cum internis auxiliis coniunctas fuisse sufficientes ad agendam penitentiam sine nouo auxilio, quod non sit in eorum potestate, unde D. Aug. c. 4. de dono perseverantie, ex hoc loco colligit quosdam habere in ipso ingenio naturaliter diuinum munus intelligentiæ, quo mouentur ad fidem, si congrua suis mentibus, vel audiant verba,

K K K vel

vel signa conspiciant, quod nullo modo verum esset, si non possent moneri ad fidem, nisi Deus ad hoc physice eos determinet; siquidem efficaciam auxilij non ponit Christus in physica prædeterminatione, sed in congruitate ut sonant illa verba. [Si congrua suis mentibus.]

120 Et præterea, quia hæc solutio aduersariorum non coheret cum alia sententia illorum, qua dicunt hoc auxilium ante omnem præuisionem determinationis causæ secundæ esse iam ab æterno statutum & decretum; si enim possum impedire ne mihi Deus illud auxilium conferat; ergo non decreuit mihi illud absolute dare, nisi supposita præuisione, qua præuidit me non impediturum.

121 Secundus locus est Pauli 2. ad Cor. 6. [adiuantes inquit exhortamur, ne in vacuum gratiam Dei recipiatis.] Ex quibus verbis constat, auxilium efficax, quod physica prædeterminatio dicitur, potuisse non esse efficacem; ergo ex se non physice prædeterminat voluntatem, alias ex se non posset non esse efficacem. Antecedens sic patet: ex sensu ipso verborum Apostoli; Paulus enim non hortatur Corinthios, ut haberent prædeterminationem physicam, cum hoc non esset in eorum potestate, sed ut non redderetur inefficax gratia, quam habebant; si illi nollent cooperari; unde hortatur illos, ut cooperentur: ergo poterant reddere inefficacem eam gratiam, quam per suasionem sua Paulus intendebat, & curabat, ne redderetur inefficax à Corinthiis.

122 Tertius locus sit *Isaia* 5. ibi: [quid ultra debui facere vineæ meæ, & non feci, an quod expectavi, ut faceret uvas, & fecit labruscas?] ex hoc etiam modo increpandi, & obiurgandi constat potuisse Iudeos sine physica prædeterminatione facere uvas, & non labruscas, id est opera studiosa & pietatis, & non mala, alioquin posset respondere; domine aliquid ultra faciendum tibi erat, ut vinea faceret uvas, & non labruscas, quod noluit facere; poterat enim prædeterminationem physicam exhibere, sine qua impossibile erat ferre fructus pietatis.

123 Tandem probatur hoc, quia *Deut.* 30. dicitur, testes inuoco hodie celum, & terram, quod proposuerim vobis vitam & mortem, benedictionem, & maledictionem, elige ergo, &c.] cui adiungitur locus ille *Prou.* 3. 1. operata est consilio manuum suarum, & Ecclesiastici *cap. ult.* [danti mihi sapientiam, dabo gloriam, consiliatus sum enim ut facerem illam;] ubi agnoscit, ut inquit Hieronymus, esse donum Dei, sed insuper opus fuisse proprio consilio deliberare, atque serio constituere de operis executione; quibus omnibus non solum facultatem, sed usum indifferentem, & cum dominio ad volendum, aut nolendum manifeste declarat Scriptura; sed si deus obtulit concursum ad vnum tantum actum physice prædeterminatum, nullus relinquitur usus indifferentis ad eligendum bonum, vel malum, neque relinquitur locus consilio ac deliberationi; quia determinatio illa omne humanum consilium, non solum ut in tempore existens, sed etiam ut ab æterno præuisum antecessit, & post illam determinationem nullum est relictum medium, nec potestas euitandi actum illum, nec alium faciendi: ergo talis concursus non est determinatus ad vnum.

Ut autem hæc pateant, fingamus hominem scire se non habere paratum concursum Dei ad ambulandum, sed omnino decreuisse Deum illi non auxiliari ut ambularet, numquid posset consulere de ambulatione, aut deliberare deambulando potius, quam non ambulando, & eligere vnum ex illis? certe non posset consulere, neque deliberare

de tali ambulatione, aut eligere illam, nisi esset amens, quia ipse cognoscebat certo non posse ambulare, quia non habebat concursum à Deo ad ambulandum: ergo quod nunc homines de suis actionibus consulunt, aut deliberant, solum est quia putant se habere potestatem indifferentem & concursum Dei in manu sua ad utramque partem; consultatio enim, & deliberatio tantum est ad eligendum aliquid ex iis, quæ habet in sua potestate; unde si non habet potestatem indifferentem ad plura, sed tantum est determinatus ad vnum homo, non potest consulere aut deliberare de tali opere faciendo, sicut verbi gratia. Beati non possunt consulere de amando, vel non amando Deum, quia ex vi luminis gloriæ, &c. physice prædeterminati sunt ad amandum, & hæc est ratio manifesta, propter quam natura negat brutis animantibus deliberandi, & consulendi perfectionem; nam cum bruta animantia sint determinata ad vnum sine vlla indifferentia, & dominio ad operandum, & non operandum, positis omnibus requisitis suæ naturæ convenientibus, ideo non indigent tali deliberandi, & consulendi ratione; unde si homines non habent in sua potestate paratum concursum ad utrumque, & dominium ad operandum, & non operandum, sine dubio decipiuntur, & existimatione tantum, ac errore libere videntur agere, non tamen reipsa, & vere, cum autem Scriptura sacra doceat hominibus datam esse potestatem eligendi, & consulendi, non falso, sed vere, & proprie: ergo euidenter sequitur, habere potentiam indifferentem ad utrumlibet, quod expresse docetur *Ecclesiæ* 3. 1. ibi, [qui potuit transgredi, & non est transgressus, facere mala, & non fecit,] in quibus locis, cum sermo sit de potestate proxima, & morali, non sola potentia facultatis proxima, sed etiam indifferentis concursus Dei ad utrumque propositus, & oblatum euidentissime ostenditur sine vlla determinatione ad vnum, alias cum facit bonum, non posset facere malum; & sic impossibile esset facere illud; imo peccatori actui peccanti impossibile esset mandatum Dei adimplere; quod est contra illud *Deuteronomij* 30. [mandatum, quod ego præcipio tibi hodie, non supra te, neque procul positum, ut possis dicere, quis nostrum valet ad cælum ascendere ut referat illud ad nos, ut audiamus & opere compleamus,

At quomodo hæc vera erunt, si ad singula opera mandata requiritur quædam impulsio physice prædeterminans diuinitus immissa, quam habere non est in potestate hominis, quæ non datur, nisi certis momentis, pro quibus est à Deo parata: nam supra te est hæc impulsio, id est, non est in tua potestate, tanquam in cælo posita; neque obtineri à te potest si Deus eam tibi ante præuisionem operum omnium non præparauit, quare etiam supra te est implere quodcumque mandatum, non enim magis potest implere quodvis mandatum sine illo impulsu, seu præmotione quam sine reuelatione prophetare, aut sine dono miraculorum miracula facere; utrumque enim pendet ex solo decreto Dei, & non est in tua potestate situm; ne ergo hæc sequantur, dicendum est, homines habere solutam, & indifferentem potentiam ad faciendum bonum & malum, unde Bernardus *tractatu de gratia, & libero arbitrio*, his verbis: *Ecclesiæ* 3. 1. nos hortatur, ut non abutamur libertate arbitrij, quam iam ostenderat necessitatis vinculo esse solutam.